

DERGİ VE GAZETELER

BEDİR: Ahmet Mithat Efendi; gazete; 1870 yılında çıkarılan kısa süreli bir gazetedir...

CERİDE-İ HAVADİS: 1840 yılında çıkarılan ilk yarı resmi gazetedir...

DEVİR: Ahmet Mithat Efendi; gazete; 1872 yılında çıkarılan kısa süreli bir gazetedir...

DİYOJEN: Teodar Kasap; dergi; ilk mizah dergidir...

HÜRRİYET: 1867 yılında Ziya Paşa ile Namık Kemal Londra'da beraber çıkardıkları bir gazetedir...

İBRET: Namık Kemal; gazete; 1872 yılında çıkarılmıştır...

MECMUA-YI FÜNUN: Münif Paşa; dergi; 1862 yılında çıkarılan ilk dergidir...

MUHBİR: Ali Suavi; gazete; 1867 yılında çıkarılan bu gazete, dönemin yönetim biçimini sert bir dille eleştirdiği için kısa bir süre sonra kapanmıştır...

TAKVİM-İ VAKAYİ: 1831 yılında devlet eliyle çıkarılan ilk resmi gazetedir. Türk toplumu ilk bu gazete ile tanışmıştır. Bir resmi gazetedir, devletin yayın organıdır...

TASVİR-İ EFKÂR: 1862 yılında Şinasi tarafından çıkarılmıştır; Şinasi Paris'e gidince bu gazeteyi Namık Kemal'e devretmiştir ve bir süre sonra da gazete kapanmıştır...

TERCÜMAN-I AHVAL: İbrahim Şinasi ile Ağâh Efendi'nin 1860 yılında birlikte çıkardıkları ilk özel gazetedir. Ayrıca bu gazete ile Tanzimat Edebiyatı başlar...

TERCÜMAN-I HAKİKAT: 1878 yılında Ahmet Mithat Efendi tarafından çıkarılmıştır; II. Abdülhamit döneminde yayımlanan en önemli gazetedir; yönetime

karşı siyasal muhalefet yapmak yerine halkı eğitici ve okuma alışkanlığı kazandırıcı bir yayın politikası izlemiştir...

DİĞER

HİKÂYE-İ İBRAHİM PAŞA VE İBRAHİM-İ GÜLŞENİ: Hayrullah Efendi, ilk tiyatro denemesi, 1844

MUHAVERAT-I HİKEMİYE: Münif Paşa; düzyazı; edebiyatımızdaki ilk düzyazı çevirileridir; 1859 yılında Fransız yazar Fenelon'dan çevrilmiştir...

TABSIRA: Akif Paşa; anı; Türk edebiyatının anı türündeki ilk eseridir...

TELEMAK: Yusuf Kamil Paşa; roman; edebiyatımızdaki ilk çeviri romanıdır; 1862 yılında Fransız yazar Fenelon'dan çevrilmiştir; eser yayımlandığı zaman büyük bir ilgi görmüş, yedi yılda dört kez basılmıştır; didaktik bir eserdir. Bu eser modern roman anlayışıyla ilgisi yoktur...

MUHADERAT: İlk kadın romancımız Fatma Aliye Hanım'ın romanı, 1892 ...

ŞİNASI

DURUB-I EMSAL-İ OSMANİYE: Şinasi; sözlük; yazarın Türk atasözlerini derlediği bir eserdir...

LA FONTAİNE'DEN ÇEVİRİLER: Şinasi; fabl; edebiyatımızdaki ilk fabl çevirileridir; Fransız yazar La Fontaine'den çevirmiştir...

MÜNTEHABAT-I EŞARIM: Şinasi; şiir; yazarın kendi yazdığı şiirlerini topladığı bir eserdir...

ŞAİR EVLENMESİ: Şinasi; tiyatro; Türk edebiyatında batılı anlamda ilk tiyatro eseridir; bir töre komedyası özelliği taşıyan eser görücü usulü evliliğin sakıncalarını konu almaktadır; tek perdelik bir komedidir; Batı tarzında yazılmasına karşın geleneksel Türk tiyatrosunun da etkileri görülür; klasisizm akımının etkisinde yazılmış üç birlik kuralına uyulmuştur; oyun kahraman-

ları kendi kişiliğine uygun konuşturulmuştur; eser tekniği yerli, içeriği canlı ve sade bir dille yazılmıştır...

TERCÜMAN-I AHVAL MUKADDİMESİ: Şinasi; makale; edebiyatımızdaki ilk makale örneğidir; bu makaleyi ilk " Tercüman-ı Ahval " gazetesinde yayımlamıştır, noktalama işaretlerini ilk defa burada uygulamıştır...

TERCÜME-İ MANZUME: Şinasi; şiir çevirisi; edebiyatımızdaki ilk şiir çevirileridir; yazarın şiir alanındaki ilk eseridir; Fransız şiirinden yaptığı çevirilerin yer aldığı bir kitaptır; La Fontaine, Racine ve Fenelon'un şiirlerini Türkçeye çevirerek bu eserde toplamıştır; yazarın bu eseri ortaya koymadaki amacı Klasik Fransız şiirini tanıtmaktır...

NAMIK KEMÂL

CEZMÎ: Namık Kemal; roman; Türk edebiyatının ilk tarihi romanıdır; Türk – İran savaşları anlatılır; taht kavgası konu edilir; roman, Kırım Şehzadesi Adil Giray'ın yaşadığı aşk ve Cezmi'nin onu kurtarmak isterken geçirdiği serüvenleri anlatır...

İNTİBAH: Namık Kemal; roman; Türk edebiyatının ilk edebi romanıdır; eserde cariyelik konusu işlenmiştir; roman, Ali Bey adlı toy bir delikanlının yaşamı ve evlilik macerası konu edilir; eser teknik olarak pek başarılı değildir; iyi ve kötü tipler gerçekten uzak, aşırı niteliklere sahiptir...

AKİF BEY: Namık Kemal; tiyatro; yine yazarın Magosa'da yazdığı bu eserinde, yurtsever bir deniz subayının göreve koştuğu sırada karısının kendisine bağlılık göstermeyişini anlatırken, ahlaksal bir yorum da getirmiştir...

CELALETTİN HARZEMŞAH: Namık Kemal; tiyatro; 15 perdelik tarihi bir oyundur; eser oynanmak için değil okunmak için yazılmıştır; Namık Kemal'in en beğendiği yapıtı olarak bilinir; oyun, Moğollara karşı İslam dünyasını koruyan Celaleddin Harzemşah'ın kişiliği çevresinde gelişir; bu eserde Namık Kemal, İslam birliği düşüncesini kapsamlı bir biçimde sergilemiştir...

GÜLNİHAL: Namık Kemal; tiyatro; yazarın tiyatro eserleri içinde teknik yönden en başarılı oyunudur; yazarın, Magosa'dayken yazdığı bu eserinde baskıya ve zulme karşı duyduğu tepkiyi dramatik bir biçimde dile getirmiştir; oyunun sahnelenmesinde pek çok bölüm sansür tarafından çıkarılmıştır...

KARA BELA: Namık Kemal; tiyatro; yazarın piyeslerinin içindeki en zayıfı ve kendisinin esas meseleleri ile irtibatı en gevsek olanıdır; Magosa'da yazılan bu eser,

saray hizmetindeki bir harem ağasının, bir şehzadeyi seven ve babası Hint hükümdarı olan bir kıza olan aşkı ile bunların ölümlerine yol açan faciayı anlatır; bu bakımdan konusu itibariyle Kara Bela diğer tiyatrolardan ayrılmaktadır; Kara Bela'da padişahlara ders verilmek istenmiş, sarayların iç yüzü halkın gözleri önüne serilmek istenmiştir...

VATAN YAHUT SİLİSTRE: Namık Kemâl; tiyatro; Türk Edebiyatı'nın batılı anlamda yazılıp oynanan ilk tiyatro yapıtıdır; bu oyun Gedikpaşa Tiyatrosu'nda oynanmıştır; yazarın tiyatroların içinde en çok yankı uyandıran oyunudur; teknik bakımdan kusurludur; toplumun bozulan moralini düzeltmek amacıyla yazılmıştır; bu oyundan sonra yazar sürgüne gönderilmiştir; kısaca bu oyunda, Türk-Rus Savaşı'nda gönüllü olarak cepheye giden sevgilisinin ardından, cephede O'nunla beraber bulunmak ve onunla aynı kaderi paylaşmak için asker kıyafetine girip, Silistre müdafasına iştirak eden genç bir kız ile genç bir adamın aşkı etrafında gelişerek, Türk askerinin vatan uğruna gösterdiği fedakârlığı canlandırır...

ZAVALLI ÇOCUK: Namık Kemal; tiyatro; yazar bu eserinde görücü yoluyla evlenmeye karşı çıktığı anlatır...

HIRRENAME: Namık Kemal; şiir; 1872 yılında mizah dergisi Diyojen'de yayınlanmıştır; şairin Sadrazam Mahmud Nedim Paşa'yı hicveden şiiridir...

BAHAR-I DÂNİŞ ÖNSÖZÜ: Namık Kemal; eleştiri...

EDEBİYATIMIZ HAKKINDA BAZI MÜLAHAZATI ŞAMİLDİR: Namık Kemal; eleştiri; edebiyatımızdaki ilk eleştiri yazısıdır, 1866 ...

İRFAN PAŞA'YA MEKTUP: Namık Kemal; eleştiri...

MUKADDEME-İ CELAL: Namık Kemal; eleştiri; Celalettin Harzemşah oyununun başına koyduğu bir önsözdür; bu önsözde Türk edebiyatının romantizm akımının temel ilkelerini ortaya koymuştur; ayrıca Batı edebiyatı ile Doğu edebiyatını karşılaştırmış, tiyatro, roman türleri üstünde durmuştur...

RENAN MÜDAFAANAMESİ: Namık Kemal; eleştiri; yazar bu eserini, Fransa Akademisi üyesi mütefekkir Ernest Renan tarafından İslamiyet'in ilerleme ve ilim karşıtı olduğuna dair yayımladığı kırk sayfalık makalesine karşı yazmıştır...

TAHRİB-İ HARABAT: Namık Kemâl; eleştiri; yazar bu eserini Ziya Paşa'nın yazmış olduğu " Harabat " adlı eserine karşı yazmıştır. Amacı, Ziya Paşa'nın çelişkili düşüncelerini eleştirmektir...

TAKİP: Namık Kemal; eleştiri; Ziya Paşa' yönelik eleştirisini Tahrib-i Harabat sonra Takip'le sürdürmüştür...

TALİM-İ EDEBİYAT ÜZERİNE BİR RİSALE: Namık Kemâl; eleştiri...

HİLÂL-İ OSMANİ: Namık Kemâl; konusu ve biçimi yeni şiir...

HÜRRİYET KASİDESİ: Namık Kemal; şiir; bu şiirde " hürriyet " teması üzerinde durulmuştur; şiir dönemin sosyal ve siyasal olaylarını dile getirir; şairin hürriyete (özgürlüğe) olan tutkusunun ifade eder; şairin en ünlü şiiridir...

VAVEYLA: Namık Kemâl; konusu ve biçimi yeni şiir...

MOGASA ANILARI: Namık Kemâl; anı; yazarın Mogasa'da sürgünde olduğu zamanlarda yazdığı anıdır...

EVRAK-I PERİŞAN: Namık Kemâl; Bu kitapta Selahattin Eyyüb Fatih ve Sultan Selim hakkında biyografileriyle, Osmanlıların yükselme devirlerine ait Devr-i İstilâ adlı bir makalesi vardır...

KANİJE: Namık Kemâl; tarih...

ZIYA PAŞA

DEFTER-İ ÂMÂL: Ziya Paşa; anı; Jean Jacques Rousseau'nun " İtirafatlar " adlı eserinden etkilenerek yazmıştır; batılı anlamda anı türünün ilk örneklerindendir; yazarın çocukluk anılarını anlattığı bir eserdir; yarım kalmış bir eserdir...

EMİLE: Ziya Paşa; düzyazı; Jean Jacques Rousseau'dan Türkçeye çok güzel bir dille çevirdiği bir eserdir...

ENGİZİSYON TARİHİ: Ziya Paşa; tarih; çeviri bir eserdir...

EŞAR-I ZİYA: Ziya Paşa; şiir kitabı; şairin kendi yazdığı şiirlerinin bulunduğu bir şiir kitabıdır; bu eser şairin ölümünden sonra yayınlanmıştır...

HARABAT MUKADDİMESİ: Ziya Paşa; Harabat'ın önsözü olan bu makale, bizde ilk edebiyat tarihi taslağı sayılır. Ziya Paşa'nın burada verdiği hükümlerin yanlış ve eksik tarafları, bilgi hataları ilk önce Namık Kemal'in hücumlarına uğramıştır...

HARABAT: Ziya Paşa; antoloji; Türk edebiyatının ilk antoloji eseridir; Türk, Arap ve Fars edebiyatından seçme şiirlerin yer aldığı bir divan şiiri antolojisidir; ayrıca yazar bu eserin başına bir önsöz koyarak şiir ve İnşa makalesindeki düşüncesini değiştirerek gerçek edebiyatın Divan Edebiyatı olduğunu savunmuştur...

RÜYA: Ziya Paşa; mülakat (röportaj); edebiyatımızdaki mülakat türündeki ilk eseridir; karşılıklı konuşmalar biçiminde yazmıştır; yazar eserinde çocukluk anılarını anlatmıştır; ayrıca yine bu eserde Sadrazam Ali Paşa'yı eleştirmiş, onun kötü bir yönetim göstermesinden ötürü görevden alınması gerektiği üzerinde durmuştur...

ŞİİR VE İNŞA: Ziya Paşa; makale; yazar bu eserde, Halk şiirinin bizim gerçek şiirimiz olduğunu söylemiş ve Divan şiirini eleştirmiştir...

ZAFERNAME: Ziya Paşa; eleştiri; nazım-nesir karışımı bir eserdir; şair bu eserde, dönemin sadrazamı olan Ali Paşa'yı eleştirmek için yazmıştır; mizahi yönleri bulunan bu eser " kaside, tahmis, şerh " olmak üzere üç bölümden oluşur; önemli bir hiciv örneğidir...

AHMET MİTHAT EFENDİ

DÜRDANE HANIM: Ahmet Mithat Efendi; roman; macera romanı sayılabilecek bu eser, vaka kuruluşu, aksiyonu, şahıslar kadrosu; ayrıca aşk ve adalet duygularındaki derinliğiyle dikkat çeker; romanda, toplumda genç kızların eğitimi, evlilik kurumunu merkeze alması bakımından dikkate değer bir eserdir...

FELATUN BEY'LE RAKİM EFENDİ: Ahmet Mithat Efendi; roman; yazarın Rodos adasında sürgün olduğu yıllarda yazdığı bir romandır; yazar bu romanda iki tipin çatışmasını anlatır; romanda Felatun Bey, Batı'ya özenen, halktan uzaklaşan ve alafanga davranışlarıyla gülünç duruma düşen bir tiptir. Rakım Efendi ise, akıllı, yeniliklere açık, eğitime önem veren, çalışkan bir tiptir; Rakım Efendi, Ahmet Mithat Efendi'nin kendi yaşamından bir yansımasıdır adeta; roman romantik anlayışa uygun bir biçimde yazılmıştır...

HASAN MELLAH: Ahmet Mithat Efendi; roman...

HENÜZ ON YEDİ YAŞINDA: Ahmet Mithat Efendi; roman; Ahmet Mithat Efendi'nin doğalcılığa yöneldiği romanıdır; romanda, Kalyopi'nin başından geçenleri anlatırken dönemindeki Beyoğlu'nun fuhuş dünyasını da, gerçekçi ve doğalcı bir anlatımla gözler önüne serer; bir kızın fuhuşa sürüklenmesinin nedenlerini araştırır ve nasıl kurtulacağı konusunda, ahlâkçı bir gözle öneriler getirir...

HÜSEYİN FELLAH: Ahmet Mithat Efendi; roman; romanda, Hüseyin Fellah adlı bir gencin, bir gece İstanbul'da düşmanları tarafından bıçaklanarak karanlık bir köşeye atılır. O gece kendisine yardım eden Hüsnâ Hanım ve kızı Şehlevend'le Hüseyin Fellah'ın yolları tekrar Cezayir'de, garip bir biçimde kesişmesinden sonraki olayları anlatır; iyiyle kötünün mücadelesini, 'aşk' ekseninde konu alan Hüseyin Fellah " tek başına bir okul " olarak tanımlanan, sade bir dille, halkın zevkine göre ve halk için faydalı eserdir...

JÖN TÜRKLER: Ahmet Mithat Efendi; roman; Ahmet Mithat Efendi'nin 10 yıllık bir sükül devresinden sonra kaleme aldığı Jön Türk romanı konusunu II Abdülhamit idaresinin zulme dayanan baskılı döneminden alır. Esasında Abdülhamit'e büyük bir sadakatle bağlı olduğunu bildiğimiz Ahmet Mithat'ın böyle bir konuyu ele alması, eserin 'Meşrutiyet idaresine hâkim olan ittihatçıların maddî ve manevî baskısı altında yazılmış olduğu' nu düşündürmektedir...

KARNAVAL: Ahmet Mithat Efendi; roman...

PARİS'TE BİR TÜRK: Ahmet Mithat Efendi; roman...

KISSADAN HİSSE: Ahmet Mithat Efendi; hikâye...

LETAİF-İ RİVAYET: Ahmet Mithat Efendi; hikâye; Türk edebiyatının hikâye türünün ilk örneğidir; 24 kitaplık bir hikâye dizisidir; bu eserdeki hikâyelerin bazıları Batı'dan adapte edilmiştir; hikâyeler de abartılı bir romantizm etkisi görülür; olması mümkün gözükmeyen olayların hikâye edildiği bu eserler sürükleyiciliği yönüyle kendini okutmuştur...

YENİÇERİLER: Ahmet Mithat Efendi; hikâye...

MENFA: Ahmet Mithat Efendi; anı; 1873 yılında Rodos adasına sürgüne gönderilen yazarın bu döneme ait hatıralarını anlattığı eseridir; ayrıca bu eserinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun en karışık yıllarına ait önemli bilgiler yer almaktadır...

AVRUPA'DA BİR CEVELAN: Ahmet Mithat Efendi; gezi yazısı; Ahmet Mithat Efendi'nin 1889'da Stockholm'de yapılan Şarkiyatçılar Kongresi'ne Osmanlı delegesi olarak gitmiş, ardından Paris'teki Dünya Sergisi'ni ve Avrupa'nın birçok şehrini ziyaret etmiş, bu seyahatini anlattığı eseridir...

AÇIK BAŞ: Ahmet Mithat Efendi; oyun...

ÇENGİ: Ahmet Mithat Efendi; oyun...

ÇERKES ÖZDENLER: Ahmet Mithat Efendi; oyun...

EYVAH: Ahmet Mithat Efendi; oyun...

SİYAVUŞ: Ahmet Mithat Efendi; oyun...

ŞEMSETTİN SAMİ

TAAŞŞUK-I TAL'AT VE FİTNAT: Şemseddin Sami; roman; edebiyatımızdaki ilk yerli romandır; romantik bir aşk macerasının anlatıldığı eser tekniği ve karakterleri yönünden pek başarılı değildir; romanda görücü usulü ile evlilik ve bunun sakıncaları anlatılır; eserde Talat ve Fitnat'ın aşkı anlatılır; romanın dili dönemine göre oldukça sadedir; romantizmin akımın etkisinde yazılmış bir eserdir...

KAMUS-I ARABÎ: Şemseddin Sami; sözlük; Arapça – Türkçe bir sözlüktür...

KAMUS-I FRANSEVÎ: Şemseddin Sami; sözlük; Fransızca – Türkçe bir sözlüktür...

KAMUS-I TÜRKÎ: Şemseddin Sami; sözlük; " Türk " adını taşıyan ilk sözlüktür; Türkçe bir sözlüktür; yazar bu eserinde, Osmanlıcada kullanılan, ancak konuşulan Türkçeye girmeyen Arapça ve Farsça sözcükleri ayıkladı, Türkçe kökenli sözcüklere ağırlık verdi; ayrıca, Türkçeyi zenginleştirmek için dile tekrar kazandırılması gerektiğine inandığı doğu Türkçesine ve Anadolu Türkçesine özgü kelimelere yer verdi...

KAMUSÜ'L ALAM: Şemseddin Sami; sözlük; çok geniş bir sözlüktür; 6 ciltlik bir ansiklopedik özelliği taşır; Türkçe hazırlanmış en kapsamlı modern ansiklopedik bir eserdir...

ROBENSON CRUSOE (ÇEVİRİ): Şemseddin Sami; roman; ünlü İngiliz yazar Daniel Defoe'nun eserinin Türkçeye çevirisidir...

SEFİLLER (ÇEVİRİ): Şemseddin Sami; roman; ünlü Fransız yazar Victor Hugo'nun eserini Türkçeye çeviridir...

BESA YAHUT AHDE VEFA: Şemseddin Sami, oyun...

GAVE: Şemseddin Sami; oyun

SEYDİ YAHYA: Şemseddin Sami; tiyatro; Seydi Yahya, Şemseddin Sami'nin ikinci tiyatro oyunudur. Matbuatı Ceyyide yayınlarının ikincisi olarak yayınlanan oyun, "beş fasıldan ibaret bir facia"dır. Oyunun ilk iki perdesi Raze kalesinde, son üç perdesi ise Kaştale şeh-

rinde geçer. Olay hicri 9. yüzyılın sonları ile 10. yüzyılın başlarında Endülüs'te cereyan etmektedir...

AHMET VEFİK PAŞA

LEHÇE-İ OSMANÎ: Ahmet Vefik Paşa; sözlük; yazar bu sözlüğünde Türkçe sözcüklerle dilimizde kullanılmakta olan yabancı sözcükleri ayrı ayrı toplamıştır; ayrıca bu sözlükte “ Türk “ sözcüğünün açıklanmasında Osmanlıların büyük Türk milletinin bir parçası olduğunu ortaya koymuştur...

MÜNTAHABAT-I DURUB-I EMSAL : Ahmet Vefik Paşa; sözlük; yazarın Türk atasözlerini toplayıp derlediği bir atasözü sözlüğüdür...

ŞECERE-İ TÜRK: Ahmet Vefik Paşa; tarih; Ebulgazi Bahadır Han'ın eserinin Osmanlıcaya çevirisidir...

ADAMCIL (MANZUM ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

SAVRUK (MANZUM ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

TARTÜF (MANZUM ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

DON CİVANİ (MENSUR ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

DUDU KUŞLARI (MENSUR ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

İNFIAL-İ AŞK (MENSUR ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

KADINLAR MEKTEBİ (MANZUM ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

KOCALAR MEKTEBİ (MANZUM ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

OKUMUŞ KADINLAR (MENSUR ÇEVİRİ) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

AZARYA (UYARLAMA) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye uyarlamasıdır...

DEKBAZLIK (UYARLAMA) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye uyarlamasıdır...

MERAKİ (UYARLAMA) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye uyarlamasıdır...

TABİB-İ AŞK (UYARLAMA) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye uyarlamasıdır...

YORGAKİ DANDİNİ (UYARLAMA) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye uyarlamasıdır...

ZOR NİKÂHI (UYARLAMA) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye uyarlamasıdır...

ZORAKİ TABİB (UYARLAMA) : Ahmet Vefik Paşa; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye uyarlamasıdır...

DİREKTÖR ÂLİ BEY

AYYAR HAMZA (UYARLAMA): Direktör Ali Bey; komedi; ünlü Fransız yazar Moliere'nin eserinin Türkçeye çevirisidir...

KOKONA YATİYOR: Direktör Ali Bey; komedi...

LEHÇETÜ'L HAKAYIK: Direktör Ali Bey; sözlük; yazarın mizahi bir sözlüğüdür, ilk özdeyişler kitabı olarak da kabul edilir...

MİSAFİR-İ İSTİSKAL: Direktör Ali Bey; komedi...

SEYAHAT JURNALI: Direktör Ali Bey; günlük; Türk edebiyatının batılı anlamda ilk günlük türünde eserdir...

ABDÜLHAK HAMİT TARHAN

DUHTER-İ HİNDU: Abdülhak Hamit Tarhan; mensur oyun; yazar bu oyununda uzak bir ülkede geçen bir olayı anlatmıştır...

EŞBER: Abdülhak Hamit Tarhan; aruzla yazılan ilk manzum oyun, 1880 ...

FİNTEN: Abdülhak Hamit Tarhan; mensur oyun; yazarın en başarılı oyundur; 19. yüzyıl İngiltere'nde geçen bu oyunda Macbeth'in etkisi vardır...

İÇLİ KIZ: Abdülhak Hamit Tarhan; mensur oyun...

İLHAN: Abdülhak Hamit Tarhan; manzum oyun...

LİBERTE: Abdülhak Hamit Tarhan; manzum oyun...

MECERA-YI AŞK: Abdülhak Hamit Tarhan; mensur oyun; yazarın ilk tiyatro eseridir; yazarın Tarhan'daki hayatını anlattığı bir eserdir...

NESTEREN: Abdülhak Hamit Tarhan; manzum oyun; yazar bu eserinde zalim bir hükümdara başkaldırmayı anlatır; bu eserden sonra yazarın Paris Büyükelçiliği'nde ikinci Kâtipliği görevinden alınır...

SABR U SEBAT: Abdülhak Hamit Tarhan; mensur oyun...

SARDANAPAL: Abdülhak Hamit Tarhan; manzum oyun...

TARIK YAHUT ENDÜLÜS FETHİ: Abdülhak Hamit Tarhan; mensur oyun...

TEZER: Abdülhak Hamit Tarhan; manzum oyun...

ZEYNEP: Abdülhak Hamit Tarhan; yarısı manzum, yarısı mensur oyun...

BUNLAR O'DUR: Abdülhak Hamit Tarhan; şair bu şiirinde ölüm teması üzerinde durmuştur

DİVANELİKLERİM YAHUT BELDE: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir; yazar bu şiirini Batı nazım biçimiyle yazmıştır; şiirde yazarın Paris izlenimlerini anlatır...

GARAM: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir; şair bu şiirinde hüznü bir aşk hikâyesini anlatmıştır...

HACLE: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir; şiirde ölüm teması ele alınmıştır...

İLHAM-I VATAN: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir; şair bu şiirinde yurt sevgisini konu edinmiştir...

MAKBER: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir; yazar bu şiirini, ilk eşi Fatma Hanım'ın Beyrut'ta ölümü üzerine

yazmıştır, şiirde derin bir ölüm teması işlenmiştir; yazarın en meşhur şiiridir...

ÖLÜ: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir; şiirde ölüm teması ele alınmıştır...

SAHRA: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir; edebiyatımızdaki ilk pastoral şiirdir; yazarın ilk şiiridir; yazarın bu eserinde pastoral nitelikli şiirleri vardır; bunlar gözleme dayanmayan, kır ve köy hayatının övgüsü olan şiirleridir...

TAYFLAR GEÇİDİ: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir kitabı...

VALIDEM: Abdülhak Hamit Tarhan; şiir; edebiyatımızdaki kafiyesiz ilk şiirdir; şair bu şiirinde annesini anlatmıştır...

RECAİZADE MAHMUT EKREM

ARABA SEVDASI: Recaizade Mahmut Ekrem; roman; Türk edebiyatının ilk realist (gerçek) romanıdır; yazar

bu romanda yanlış Batılılaşma anlayışını mizahi öğelerle gözler önüne sermektedir; romanda geçen olaylar ve karakterler bütünüyle doğal ve yerlidir; roman, Batılılaşmayı yanlış anlayan, kendi kültürüne yabancılaşmış

bir genç olan Bihruz Bey'in yaşadıklarını anlatır; yazar yanlış Batılılaşmayı anlatırken Bihruz Bey'in içine düştüğü Batı hayranlığına uğruna yapılan komiklikleri anlatır...

MUHSİN BEY: Recaizade Mahmut Ekrem; hikâye...

ŞEMSA: Recaizade Mahmut Ekrem; hikâye...

AFİFE ANJELİK: Recaizade Mahmut Ekrem; tiyatro; yazarın ilk tiyatro eseridir; yazar bu eserinde, daha çok devrin tiyatroya olan eğilimleri dolayısıyla yazarı tarafından bu yolda denenmiş bir eserdir; eser, edebiyat tarihimizin öncü birikimleri arasında sayılmalıdır...

ATALA: Recaizade Mahmut Ekrem; oyun; yazar bu eserini, Fransız yazar Chateaubriand roman türündeki eserini Türkçeye çevirerek oyun haline getirmiştir...

ÇOK BİLEN ÇOK YANILIR: Recaizade Mahmut Ekrem; tiyatro; komedi türünde yazılmış bir eserdir; yazar bu eserin konusunu Binbir Gündüz Hikâyeleri'nden almıştır; eserde, kendi kazdığı kuyuya yine kendisi düşen Maraş kadısı Azmi Efendi'nin serüvenini anlatır...

VUSLAT: Recaizade Mahmut Ekrem; tiyatro; yazarın bu eserinde, Namık Kemal'in eseri olan " Zavallı Çocuk " adlı tiyatro eserinin etkisinde kaldığı görülür...

AH NEJAT: Recaizade Mahmut Ekrem; şiir; 15 yaşından itibaren veremden ölen oğlunun anısına kaleme aldığı şiiridir; elem ve hüznün ağır bastığı bir şiirdir...

NAĞME-İ SEHER: Recaizade Mahmut Ekrem; şiir kitabı; şairin ilk şiir kitabıdır; buradaki şiirleri genellikle Divan şiirinin özelliklerini taşıyan şiirleridir...

NIJAD EKREM: Recaizade Mahmut Ekrem; şiir kitabı; 1900'de henüz 15 yaşındayken veremden ölen oğlunun anısına kaleme aldığı eseridir; içinde oğlunun yazıları da vardır...

PEJMÜRDE: Recaizade Mahmut Ekrem; şiir kitabı...
YADİGÂR-I ŞEBAB: Recaizade Mahmut Ekrem; şiir kitabı; şairin Tanzimat şiiri geleneğine uygun yazdığı şiirleridir; şiirlerinde bireysel temalara yer vermiştir...

ZEMZEME 1-2-3: Recaizade Mahmut Ekrem; şiir kitabı...

TAKDİR-İ ELHAN: Recaizade Mahmut Ekrem; eleştiri; yazarın şiirle ilgili görüşlerini yer aldığı Zemzeme adlı şiir kitabının önsözüne koyduğu eleştiri türündeki bir eserdir; yazar bu eserinde kafiyenin kulak için olduğunu savunmuştur. Buna karşılık Muallim Naci'de kafiyenin göz için olduğunu savunarak Zemzeme'ye karşı Demdeme'yi yazmıştır...

KUDEMADAN BİRKAÇ ŞAİR: Recaizade Mahmut Ekrem; eleştiri; biyografik bir eserdir; eserde bazı şairleri kendi kişisel duygularıyla eleştirmiştir...

ZEMZEME ÖNSÖZÜ: Recaizade Mahmut Ekrem; eleştiri...

TALİM-İ EDEBİYAT: Recaizade Mahmut Ekrem; düzyazı; yazarın kendi hazırladığı edebiyatla ilgili görüşlerini bir araya getirdiği bir kitaptır; bir ders kitabıdır; öğretmenlik yaparken öğrencilerine okuttuğu bir eserdir; Yeni edebiyatı örneklendiren bir eserdir...

SAMİPAŞAZADE SEZAI

SERGÜZEŞT: Sami Paşazade Sezai; roman; romanın Türk edebiyatındaki önemi, romantizm akımından realizme geçişini gösteren bir eserdir; edebiyatımızdaki ilk gerçekçi romanlardan biridir; yazar bu romanda esaret ve insan ticareti konularını eleştirmiştir; romanda, Kafkasya'dan kaçırılarak İstanbul'a getirilen

dokuz yaşarında güzel bir Çerkez kızı olan Dilber'in yaşadığı sıkıntıları anlatır...

KÜÇÜK ŞEYLER: Sami Paşazade Sezai; hikâye; edebiyatımızdaki Batılı anlamda ilk hikâye eseridir; küçük hikâye türünün ilk örneğidir; yazar bu eserini Alphonse Daudet'in etkisiyle yazmıştır...

ŞİR: Sami Paşazade Sezai; tiyatro; üç perdelik bir oyundur...

İCLÂL: Sami Paşazade Sezai; anı; yazarın bu eserinde, yeğeni İclâl'in ölümü üzerine yazdığı mersiye, bazı nesirleri ve hatıraları vardır...

RUMUZ-UL EDEP: Sami Paşazade Sezai; anı, gezi yazısı ve söyleşi türündeki bir eserdir...

MUALLİM NACİ

ATEŞPARE: Muallim Naci; şiir kitabı...

FÜRÜZAN: Muallim Naci; şiir kitabı...

SÜNBUİL: Muallim Naci; şiir kitabı...

ŞERARE: Muallim Naci; şiir kitabı...

KÖYLÜ KIZLARIN ŞARKISI: Muallim Naci; şiir; edebiyatımızda köyden söz eden ilk şiirdir...

DEMDEME: Muallim Naci; şiir - eleştiri; Recaizade Mahmut Ekrem'in Zemzeme ve Takdir-i Elhan'daki eleştirilerine karşı yazmıştır...

ISTILAHAT-I EDEBİYE: Muallim Naci; eleştiri; edebiyatla ilgili terimlerin olduğu eleştiri türündeki bir eserdir...

LÜGAT-I NACİ: Muallim Naci; sözlük; yazar bu eserinde, Osmanlı Türkçesine Arapça, Farsçadan geçmiş kelimelerle Batı dillerinden geçmiş kelimeleri içinde toplamış, tamamen edebi bir lügat oluşturmuştur...

ÖMER'İN ÇOCUKLUĞU: Muallim Naci; anı; yazar bu eserinde, sekiz yaşına kadar yaşadığı günleri anlattığı bir anı kitabıdır; yazar çocukluk günlerini anlatırken, içinde yaşadığı toplumun inançları, gelenekleri, hassasiyetleri konusunda pek çok bilgiyi de okuruna aktarır...

NABİZADE NAZIM

HEVES ETTİM: Nabizade Nazım; şiir kitabı...

KARABİBİK: Nabizade Nazım; roman; edebiyatımızda ilk köy romanı olarak kabul edilir; eser romandan çok uzun hikâye özelliklerine sahiptir; edebiyatımızda realizmin başarılı örnekleri arasında yer alır; yazar bu romanında, Antalya'nın Kaş ilçesinin Beymelik köyünde babasından kalma tarlanın dört dönümünü komşusuna satan Karabibik'in, kalan sekiz dönümünü de Yosturoğlu'na kaptırmamak için ortaya koyduğu çabayı anlatır...

YADİGÂRLARIM: Nabizade Nazım; hikâye...

ZAVALLI KIZ: Nabizade Nazım; hikâye...

ZEHRA: Nabizade Nazım; roman; edebiyatımızın ilk tezli romanıdır; ilk psikolojik roman denmesi de sayılır; yazar romanında " kıskançlık " teması üzerinde durmuştur; romandaki psikolojik tahliller ve kıskançlık psikolojisinin geliştirilmesi özenle anlatılmıştır; yazar olayı ve olayın geçtiği çevreyi realist bir biçimde anlatmıştır...